

Recenzja

WU PAN-CHENG & JIA YU (red.). 2004. **Flora Bryophytorum Sinicorum. Vol. 8. Hypnobryales – Buxbaumiales – Polytrichales – Takakiales.** xvii + 482 str., 198 ryc. Opr., format 19,2 × 26,5 cm. Science Press, Beijing. Cena: 96,00 juanów renminbi. ISBN 7-03-014487-2.

Piąty z kolei, a nominalnie ostatni, czyli ósmy tom Flory mchów Chin zawiera sześć ostatnich rodzin w systemie Fleischera-Brotherusa: *Sematophyllaceae*, *Hypnaceae*, *Hylocomiaceae*, *Diphysciaceae*, *Buxbaumiaceae* i *Polytrichaceae*. Ponadto znalazło się tu opracowanie izolowanego pod względem taksonomicznym rodzaju *Takakia* S. Hatt. & Inoue, obejmującego 2 gatunki i zaliczanego do odrębnej klasy *Takakiopsida*. Nie byłoby w tym nic dziwnego gdyby nie fakt, że rok wcześniej takson ten znalazł się w tomie dziewiątym, czyli pierwszym poświęconym wątrobowcom¹. Stało się tak dlatego, że przez długie lata jego pozycja systematyczna była niejasna, gdyż rośliny te były znane tylko w stanie płonym i na podstawie cech gametofitu zaliczano je do wątrobowców. Dopiero odkrycie sporogonów dostarczyło niezbitych dowodów na zaliczenie *Takakia* do mchów. Sporogony zostały odkryte i opisane u *T. ceratophylla* (Mitt.) Grolle już w 1994 r. i dlatego zamieszczenie tego taksonu wśród wątrobowców jest do pewnego stopnia kuriozalne, tym bardziej, że autorzy byli świadomi tego odkrycia i nawet ilustrują rośliny ze sporogonami u obu gatunków *Takakia*.

W rok po ukazaniu się omawianego tomu, opublikowana została jego anglojęzyczna wersja², która została opracowana przez ten sam zespół sześciu autorów, wsparty przez trzech briologów z zagranicy. Ponieważ istnieją między obiema wersjami pewne różnice warto je tu wypunktować. W omawianej wersji chińskiej rodziny rodzaj *Giraldiella* Müll. Hal. umieszczony jest w podrodzynie *Macrohymerioideae* w rodzinie *Sematophyllaceae*, podczas gdy we Florze anglojęzycznej został on przeniesiony do rodziny *Hypnaceae*. Podobnie wyróżniony jest w niej rodzaj *Trismegistia* (Müll. Hal.) Müll. Hal. z jednym gatunkiem *T. undulata* Broth. & Yas., zaś w wersji anglojęzycznej jest on zaliczony do rodzaju *Pseudotrismegistia* H. Akiyama & Tsubota. Ponadto 2 gatunki wyróżnione w obecnym tomie, *Hypnum shensianum* Ando i *Oligotrichum aristatum* Broth., nie zostały zaakceptowane w wersji anglojęzycznej. Pierwszy z nich jest uznany za konspiracyjny z *H. subimponense* Lesq. subsp. *ulophyllum* (Müll. Hal.) Ando, a drugi jest w ogóle skreślony z listy gatunków rosnących w Chinach. Z kolei w omawianym tomie brak jest *Bryocrumia vivicolor* (Broth. & Dixon) W. R. Buck i *Callicladium haldanianum* (Grev.) H. A. Crum, które są opisane w wersji anglojęzycznej. I wreszcie, *Polytrichum strictum* Brid. traktowane jest w obecnym tomie jako podgatunek *P. juniperinum* Hedw. subsp. *strictum* (Broth.) Nyl., podczas gdy w tym tomie wydanym w języku angielskim takson ten jest uznany za dobry gatunek, zgodnie zresztą z ogólnie akceptowanym przez briologów poglądem.

Istnienie wersji anglojęzycznej tej Flory skazuje automatycznie wersję chińskojęzyczną na swoisty niebyt poza Chinami. Ale i tak zostanie ona odnotowana w annałach historii briologii, gdyż w tym tomie opisana została klasa *Takakiopsida*. — RYSZARD OCHYRA, ul. Fryderyka Zolla 39, 30-898 Kraków, Polska.

¹ Patrz recenzja R. Ochyry, *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 14(1): 216–217 (2007).

² Patrz recenzja R. Ochyry, *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 13(2): 438 (2006).